

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Історичний факультет
Кафедра соціології

Затверджено
на засіданні кафедри соціології
історичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка,
протокол № 1 від 26 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

Д.с.н., проф. Пачковський Ю.Ф.

Силабус з навчальної дисципліни «Соціологія»,
що викладається в межах ОПП Соціальна педагогіка першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 231 Соціальна робота

Назва дисципліни	Соціологія
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Туган-Барановського,7,
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Історичний факультет, кафедра соціології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота
Викладачі	Ілик Христина Василівна, кандидат соціологічних наук, асистент кафедри соціології
Контактна інформація викладачів	ел. пошта: khrystyna.ilyk@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Четвер, 13.30 – 15.00 Передбачені онлайн консультації в Zoom. Для погодження часу онлайн консультацій надсилається запит на електронну пошту викладача
Сторінка курсу	
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Соціологія» є нормативною дисципліною зі спеціальності 231 Соціальна робота для Освітньої програми «Соціальна педагогіка», яка викладається у _1_ семестрі в обсязі _4_ кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).

Коротка анотація дисципліни	Курс «Соціологія» призначено для здобувачів першого бакалаврського рівня першого року денної форми навчання. Предметом вивчення навчальної дисципліни є: теоретичні концепції соціології, практичні навички проведення соціологічних досліджень з актуальних проблем сучасного життя людини в суспільстві. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: Змістовий модуль 1. Соціологія як наука, її історія. Змістовий модуль 2. Основні галузі соціологічного знання
Мета та цілі дисципліни	Метою викладання навчальної дисципліни є: формування у студентів умінь використовувати соціологічний підхід як важливий засіб і дійовий інструмент аналізу складних соціальних проблем у всіх сферах життя, а головне – в соціальній роботі. Основними завданнями вивчення дисципліни є: – розвинути у студентів соціологічне мислення і соціологічну уяву; – надання їм допомоги в розумінні сутності змісту соціологічних явищ і процесів, що відбуваються в сучасному суспільстві; – формування у студентів навичок ефективно приймати і реалізовувати рішення, спрямовані на оптимальне функціонування і подальший розвиток суспільних відносин.
Література для вивчення дисципліни	Базова: 1) Вербець В. Соціологія: навч. посібн. В. Вербець, О. Субот, Т. Христюк. К.: Кондор. 2009. 550 с. 2) Дворецька Г. Соціологія: навч. посібн. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К.: 2002. 472 с. 3) Кузьменко Т. Соціологія: навч. Посібник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 320 с. 4) Лукашевич Н., Туленков М. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії. К., 1999. 5) Подольська Є. Соціологія: 100 питань – 100 відповідей. К.: Інкос, 2009. 353 с. 6) Пилипенко В., Вишняк О., Куценко О. Спеціальні та галузеві соціології. К, 2004. 7) Сірий Є. Соціологія: спеціальні та галузеві соціології. К., 2004. 8) Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій : підручник. - Львів : Кальварія, 2003. - 543 с. Допоміжна: 9) Добренєков В. Методология и методика социологического исследования: учебник. В. Добренєков, А. Кравченко. М.: Альма Матер, 2009. 537 с. 10) Кравченко А. Социология в вопросах и ответах. М.: Проспект Велби, 2009. 240 с. 11) Примуш М. Загальна соціологія: навч. посібн. К.: Професіонал, 2004. 590 с. 12) Сірий Є. Соціологія: навч. посібн. К.: Атіка, 2004. 480 с.

	13) Сокурянська Л. Вступ до соціології: навч. посібн. Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. 260 с. 14) Соціологічна теорія: традиції та сучасність: навч. посібн. / за ред. А. Ручки. К.: Ін-т соціології НАН України, 2007. 363 с. 15) Соціологія: короткий енцикл. словник. К., 1998.
Обсяг курсу	<u>Денна форма навчання:</u> 64 години аудиторних занять. З них: 32 години - лекцій, 32 години - практичних занять та 56 годин самостійної роботи <u>Заочна форма навчання:</u> 22 години аудиторних занять. З них: 10 годин - лекцій, 12 годин - практичних занять та 98 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<i>Інтегральна компетентність</i> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. <i>Загальні компетентності</i> ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людині громадянина в Україні. ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК12. Здатність приймати обґрунтовані рішення

	ЗК15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. <i>Фахові компетентності спеціальності</i> ФК8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах. ФК9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів. ФК15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад <i>Програмні результати навчання (за освітньою програмою)</i> ПРН5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки. ПРН8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. ПРН13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів. ПРН15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки. ПРН21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.
Ключові слова	Соціальна система, суспільство, особистість, соціальна група, соціальні інститути.
Формат курсу	Очний / заочний
Теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	залік
Пререквізити	

Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції (вступна, інформативна, проблемна, лекція-дискусія та ін.), бесіда, інтерактивні методи (робота в малих групах, мозковий штурм, обговорення, дискусії), підготовка презентацій, виступи.								
Необхідні обладнання	Комп'ютер, мультимедійний проектор, фліпчарт, маркери.								
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<table border="0"> <tr> <td>Семінарські заняття:</td><td>48 балів (16×3)</td></tr> <tr> <td>Презентація проблем дослідження предметної галузі теорій середнього рівня</td><td>20 балів</td></tr> <tr> <td>Програма авторського соціологічного дослідження</td><td>10 балів</td></tr> <tr> <td>Модульна контрольна робота:</td><td>22 бали</td></tr> </table> Академічна доброчесність: Очікується, що виконані студентами завдання для семінарських, практичних занять сприятимуть опануванню умінь працювати з науковими джерелами, сприятимуть формуванню навиків самостійної роботи. Списування, використання без дозволу інформації з робіт інших учасників курсу становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що студенти відвідають усі семінарські, практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених у курсі. Література. Уся література, яку здобувачі освіти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі вищої освіти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання усіх завдань. При цьому обов'язково враховуються присутність та активність студента під час практичних занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням; не допускається списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання та ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.	Семінарські заняття:	48 балів (16×3)	Презентація проблем дослідження предметної галузі теорій середнього рівня	20 балів	Програма авторського соціологічного дослідження	10 балів	Модульна контрольна робота:	22 бали
Семінарські заняття:	48 балів (16×3)								
Презентація проблем дослідження предметної галузі теорій середнього рівня	20 балів								
Програма авторського соціологічного дослідження	10 балів								
Модульна контрольна робота:	22 бали								

Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.
------------	--

ДОДАТОК
Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в Інтернеті	Завдання, питання на семінари, год	Термін виконання
1	Тема. Соціологія як наука. Загальне поняття про соціологію, причини її виникнення. Об'єкт і предмет соціології. Структура соціологічної науки, її методологічні основи. Соціологія у системі суспільних та гуманітарних наук. Функції соціології, її завдання в період реформування суспільства	Лекція – 2 год, Семінарське – 2 год	1-3, 8, 11-13, 15	1. Місце і роль соціології в системі наук про суспільство. 2. Предмет і об'єкт соціології, її основні категорії. 3. Функції соціології. 4. Структура соціології як науки. (3,5 год)	1 тиждень
2	Тема. Історія становлення і розвитку соціології. Передумови виникнення соціології як науки. Етапи розвитку і становлення соціології. Загальні положення соціологічних поглядів зарубіжних класиків. Зародження та розвиток української соціології. Сучасний етап розвитку соціологічної науки. Новітні соціологічні теорії.	Лекція – 2 год, Семінарське – 2 год	1-3, 8, 11-14	1.Класичний період розвитку соціології. 2. Сучасні соціологічні теорії. 3. Розвиток української соціології (3,5 год)	1 тиждень
3	Тема. Суспільство як соціальна система.	Лекція – 2	1-3, 5, 8, 10-	Здійснити порівняльний	1 тиждень

	Зміст поняття “суспільство”, його сутнісна характеристика. Системний підхід до вивчення суспільства в соціології. Базисні компоненти суспільного життя: соціальні процеси, взаємодії, відносини та зміни; соціальні спільноти та соціальні інститути; соціальний зв'язок і контроль. Сутнісні риси суспільства, проблема типологізації суспільств. Характерні риси і тенденції постіндустріального суспільства.	год, Семінарське – 2 год	13	аналіз традиційного, індустріального та постіндустріального суспільств. (3,5 год)	
4	Тема. Соціальна структура та стратифікація Соціальна структура суспільства та її складові. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність. Соціальна структура українського суспільства, тенденції її розвитку. Процес модернізації та стратифікаційні зміни в сучасному українському суспільстві: проблеми та умови їх вирішення.	Лекція – 2 год, Семінарське – 2 год	1-3, 5, 8, 10- 13	Здійснити аналіз класової структури українського суспільства на основі будь-якої класової теорії (теорія на вибір студента з обґрунтуванням її релевантності) (3,5 год)	1 тиждень
5	Тема. Соціологія особистості Поняття особистості в соціології. Особистість як об'єкт і суб'єкт соціальних відносин, її місце в системі соціальних зв'язків. Соціальна структура та типологія особистості. Процес соціалізації: етапи, компоненти. Соціальна поведінка та фактори її формування. Соціальний статус і соціальна роль особистості, шляхи їх набуття. Рольовий набір і рольові конфлікти.	Лекція – 2 год, Семінарське – 2 год	1-8, 10-14	Описати свій статусний та рольовий набір, етапи особистої соціалізації (3,5 год)	1 тиждень
6	Тема. Соціологія сім'ї Поняття про предмет соціології сім'ї. Сім'я і шлюб як соціальні інститути. Функції, структура і типи сімей. Демографічна політика та демографічна ситуація в Україні.	Лекція – 2 год, Семінарське – 2 год	1-8, 10-14	Проаналізувати зміни інституту сім'ї в історичній ретроспективі (3,5 год)	1 тиждень
7	Тема. Соціологія вікових груп Покоління як соціологічна категорія. Поняття ейджизму. Педагогіка, ювентологія та геронтологія. Особливості дослідження вікових груп.	Лекція – 2 год, Семінарське – 2 год	1-8, 10-14	Есей на тему: Автобіографія: соціологічне уявлення (3,5 год)	1 тиждень

8	Тема. Соціологія молоді Молодь як специфічна соціально-демографічна група. Процес інтеграції молоді в суспільні структури. Молодіжна субкультура як фактор соціалізації особистості. Девіантна поведінка та її соціальна корекція.	Лекція – 2 год, Семінарське – 2 год	1-8, 10-14	Підготуватися до круглого столу: Українська молодь у контексті часу й сучасних подій (3,5 год)	1 тиждень
9	Тема. Соціологія економіки Соціологія економічного життя: об'єкт, предмет і завдання. Соціальні функції економіки. Особливості розвитку економічної сфери українського суспільства. Категорії економічної соціології: “економічна свідомість, інтерес, поведінка”, “власність”.	Лекція – 2 год, Семінарське – 2 год	1-8, 10-14	Підготуватися до дискусії з метою визначення моделі соціально-економічної поведінки людини в Україні (3,5 год)	1 тиждень
10	Тема. Соціологія праці та управління Поняття предмета соціології праці та управління. Основні категоріальні характеристики праці: “характер праці”. “зміст праці”, “умови, види, організація праці”. Суб'єктивні характеристики сфери праці: “мотивація”, “ставлення до праці”, “задоволеність умовами праці, “трудова адаптація”, “соціально-психологічний клімат у колективі”.	Лекція – 2 год, Семінарське – 2 год	1-8, 10-14	Розробити особисту кар'єрограму та професіограму (3,5 год)	1 тиждень
11	Тема. Соціологія політики та права Соціологічна сутність політики. Політична система суспільства, її функції, структура, принципи стратифікації. Поняття електоральної соціології та її види. Предмет, проблематика, структура та функції соціології права. Соціальна природа правомірної та протиправної поведінки. Механізм соціальної дії права в сучасному суспільстві.	Лекція – 2 год, Семінарське – 2 год	1-8, 10-14	Підготуватися до круглого столу: Поточна політична ситуація в Україні (3,5 год)	1 тиждень

12	Тема. Соціологія культури та релігії Соціологія культури, соціальні функції культури, її види та структурні елементи. Види культури, форми культури та їх взаємодія. Соціологічні концепції релігії. Функції релігії як соціального інституту суспільства. Тенденції розвитку релігійних процесів в українському суспільстві.	Лекція – 2 год, Семінарське – 2 год	1-8, 10-14	Скласти особистий ціннісний портрет (3,5 год)	1 тиждень
13	Тема. Соціологія освіти Соціологія освіти: об'єкт, предмет, соціальні функції. Основні тенденції розвитку освіти у світлі Болонського процесу. Освітня мобільність. Проблеми сучасної дошкільної, шкільної та вищої освіти.	Лекція – 4 год, Семінарське – 4 год	1-8, 10-14	Підготуватися до круглого столу: Дистанційний формат сучасної освіти: нові можливості чи загроза? (3,5 год)	1 тиждень
14,	Тема. Соціологія міграцій Міграція – як наукова категорія. Концепції міграцій. Причини та наслідки міграцій. Види міграцій. Хвилі української міграції. Україна у контексті сучасних міграційних процесів. Міграція і «коронакриза».	Лекція – 4 год, Семінарське – 4 год	1-8, 10-14	Дискусія: Міграція: переваги vs ризики (3,5 год)	1 тиждень
15	Тема. Організація та проведення прикладного (емпіричного) соціологічного дослідження. Особливості підготовки і проведення соціологічного дослідження. Програма соціологічного дослідження, компоненти, етапи. Поняття вибірки. Методи збирання соціологічної інформації. Методи обробки та аналізу емпіричних даних. Процедура інтерпретації результатів соціологічних досліджень..	Лекція – 2 год, Семінарське – 4 год	8, 10	Розробити авторську програму соціологічного дослідження на тему за вибором студента (7 год)	1 тиждень
16	Підсумкова модульна контрольна робота.	Лекція (2 год)			